

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

14 Vtrùm extra hos casus beneficia semper sint conferenda digniſimis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

tandam collationem vel electionem indigni, non tamen omnis reddit ipso facto collationem irritam, vt infra dicitur. vide Nauar. in cap. Si quando. §. de rescriptis, exceptione 16. & 17.

DVBITATIO XIII.

Utrum pratermissis dignioribus, liceat interdum conferre dignis.

58 **R**espondeo & Iri quibusdam euentis licitum esse. Primò, si patronus præferat dignum; huic enim debet conferri, etsi sint alij magis idonei. 16. q. 7. cap. Monasterium. & c. Decernimus. quod limita, nisi sit beneficium cum cura animarum: hoc enim dandum est dignissimo; si patronus est Ecclesiasticus, vt pater ex Concil. Trident. sess. 24. c. 18. Si tamen patronus sit laicus, & præferat dignum; hic ab Episcopo instituendus est, alijs omnibus prætermittis, vt ex eodem loco Concilij constat. Pari modo, si fundator constituisset, vt si quis ex sua familia idoneus repertus fuerit, ei detur; seruandum est, etiam in cura animarum, alijs dignioribus prætermittis, vt docet Couarr. reg. Peccatum, p. 2. §. 7.

59 **S**ecundò, si beneficium ex sua institutione dandum sit alicui ex certa familia, vel oppido; (vt sunt ea, quæ dicuntur patrimonialia) vel si decreto Canonum eligendus sit aliquis ex Clericis eiusdem Ecclesiæ; tunc apud omnes inter eos dandum est, non alijs, etsi aptioribus. vide cap. Nullus. 13. & c. 16. Obitum. d. 61. & cap. 19. Metropolitano. d. 63. ex quibus constat, olim ministros eligi debuisse ex Clericis eiusdem Ecclesiæ, si aliquis erat idoneus. Simili modo Pontifex eligendus est ex Collegio Cardinalium; modò aliquis inter eos sit idoneus. cap. Oportebat. 3. cum sequenti, dist. 79. ex Concilio sub Stephano Papa III.

Tertio, si aptiores reseruandi sint beneficijs parochialibus, eò quòd pauci benè idonei ibidem reperiantur; tunc enim illis prætermittis beneficia sine cura, quamuis opima, debent conferri minus dignis, vt rectè notauit Adrian. supra. ratio est, quia in dispensatione beneficiorum magis spectanda est spiritualis utilitas Ecclesiæ, quàm commodum temporale ministris.

60 **Q**uartò, si plures sint electores, & paucorum suffragia inclinent in dignissimum; tunc si meum suffragium nihil esset profuturum dignissimo, proderet tamen ad vitandam electionem indigni, vel minus digni, teneor, omisso dignissimo, conferre illud in dignum vel digniorem. ratio est, quia in hoc casu si dem suffragium in dignissimum, ipsi non prodero, & Ecclesiæ obero: quod Ecclesiæ incommodum vitare possum, si faueream digno. Neque hinc cum alijs ad opus malum concurro; quia eligere minus dignum, non est malum, nisi quando spes est posse obtineri digniorem.

61 **Q**uintò, si quis resignet beneficium suum in fauorem alterius, non est necesse vt quærat dignissimum. Ita Caietanus v. Beneficium, & alij: sic enim recepta consuetudo habet. ratio est, quia non incumbit illi ex officio præferre Ecclesiæ ministrum; & aliàs confert id quod suum est, & propter quod, cum possideret, non tenebatur plus facere, quàm mediocriter idoneus faceret: vnde non facit iniuriam Ecclesiæ, talem sibi substituendo.

quamuis si multò dignior se offerat vel in promptu sit; & charitas boni communis obliget vt hic præferatur.

DVBITATIO XIV.

Utrum extra hos casus beneficia semper sint conferenda dignissimis.

Respondeo & Dico Primò, Electores, Præsentatores, & Collatores semper tenentur, quantum in ipsis est, curare vt dignissimis beneficia conferantur. Est communis sententia DD. D. Thom. q. 63. art. 2. ad 3. *Vt electio non possit impugnari in foro iudiciali, sufficit eligere bonum, nec oportet eligere meliorem; quia sic omnis electio posset habere calumniam. Sed ad conscientiam eligentis necesse est eligere meliorem, vel simpliciter, vel in comparatione ad bonum commune.* Ibidem ad 1. docet, Prælatum posse eligere consanguineos suos, si æquè digni sint; non autem si alij sint digniores. Idem docet infra quæst. 185. art. 3. Ioannes Maior in 4. d. 24. q. 3. Nicolaus Lyranus in illud Ioannis 21. *Simon Ioannis diligit me plus his?* D. Anton. 2. p. tit. 1. cap. 20. §. 1. Angelus v. Electio, n. 10. & 21. Caiet. v. Acceptio personarum, & in locum D. Thomæ citatum. Adrian. in 4. qu. citata, Siluester v. Electio, & v. Acceptio personarum; Nauarr. in cap. Si quando. §. de rescriptis, except. 16. num. 10. Sotus l. 3. de Iustit. q. 6. art. 2. & alij Theologi passim. Et quamuis Alexan. Halensis p. 2. q. 136. §. 2. putet solùm in Episcopatibus esse peccatum, prætermittere digniorem; non autem in minoribus beneficijs; alij tamen Theologi id generatim de omnibus habentibus curam animarum docent. Accedunt multi Iurisperiti, quos refert & sequitur Couarruias ad regul. Peccatum, p. 2. §. 7. num. 4. vt Pannorm. Rochus, Ludouicus Gomezus, Cæsar Lambertinus, & alij, & addit Couarruias, eam esse communem. Probatur Primò Exempla sacrae Scripturæ, vt electione Aaronis Leuit. 8. vbi Dominus indicauit se velle præstantissimum eligi, dum omnibus Principibus ad ostium tabernaculi adductis, eius solius virgam florere fecit. in quem locum Origenes Hom. 6. (habetur Can. Licet. 8. quæst. 1.) sic ait: *Requiratur ergo in ordinando Sacerdote etiam populi presentia, vt sciant omnes, quod qui præstantior est ex omni populo, qui doctior, qui sanctior, qui in omni virtute eminentior, ille eligatur ad sacerdotium.* Item electione Saülis 1. Regu 10. vbi eligitur qui ceteris eminebat, & quo non erat melior in Israël. quod explicans Gregorius lib. 4. c. 4. in lib. 1. Regum, fuse docet, dignissimum eligendum. Idem docet cap. 5. vbi multa pulchrè in hanc sententiam. Idem cernitur in electione Davidis, & in electione Petri: cum enim Dominus Ioan. 21. Petrum Ecclesiæ vellet præficere, non solùm rogat an ipsum diligeret, sed an plus ceteris diligeret, & ter rogat. Apostoli etiam Actor. 1. conati sunt optimum eligere.

Probatur Secundò Ex Iure Canonico; nam cap. vnico, tit. Vt Ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur, Innocentius III. inter cetera sic ait: *Non ex affectu carnali, sed discreto iudicio debuisti Ecclesiasticum officium in personam magis idoneam dispensare.*

Tertio Probatur ex Patribus; vide Origenem in 1. Ex Patribus.

N n 4

suprà.

suprà. Hieronymus in cap. 1. epist. ad Titum: *At nunc, inquit, cernimus plurimos hanc rem, (id est, electionem) beneficium facere, ut non quarant eos qui possint plus Ecclesie prodesse, sed quos vel ipsi amant, vel quorum sunt obsequijs delimiti.* Chryost. l. 3. de sacerdotio, parum ante medium: *Equidem non opinor aliunde tam multas in Ecclesia turbas nasci, quam ex Episcoporum & Antistitum electionibus, casu potius ac remere, quam diligenter & accurate factis: nam caput valentissimum esse oportet, &c.* Augustinus epist. 29. ad Hieronymum, non procul à fine: *Quis ferat eligi diuitem ad sedem honoris Ecclesie, cõtempo paupere in struere ac sanctorum? Idem docet Leo epist. 84. c. 6. & Bernard. lib. 4. de considerat. ad Eugenium, & in Declamatione, Ecce nos reliquimus omnia.*

Idem confirmatur ex quadam pragmatica sanctione Cõcilij Basil. sess. 12. vbi decernitur, *ut electores iurent Deo & sancto Ecclesie patrono in qua est prebenda, se electuros quem noverint digniorem.*

Probatur Quartò ratione; Quia beneficia primariò sunt instituta ad cultum Dei & Ecclesie utilitatem; secundariò vt sint præmia virtutum, quibus digniores in Ecclesia honorentur & iuentur: atqui contra vtrumque finem est, si digniores & Ecclesie vtiliores omittantur, & in iis conferendis spectetur consanguinitas, aut priuata amicitia, aut commendatio potentium.

Dico Secundo, Ad beneficia habentia curam animarum vel aliam functionem magni momenti in Ecclesia, eligere, postulare, aut præsentare dignum; omisso digniore qui in promptu est, est peccatum mortale. Idem dico de conferente, qui liberè confert. Dignorem voco, qui notabiliter dignior & aptior videtur, speraturque multò melius functurus officio: nam si paruus vel dubius sit excessus, non erit peccatum mortale. Colligitur ex DD. suprà allatis, probaturque iisdem testimonijs; nam ea maximè agunt de talibus beneficijs. Idem colligitur ex Concil. Trident. sess. 24. c. 1. de reformat. vbi dicitur: *Omnes & singulos, qui ad promotionem præficiendorum quomodocumque ius habent, mortaliter peccare, nisi quos digniores & Ecclesie magis vtilis ipsi inducauerint, non quidè precibus, vel humano affectu, aut ambientium suggestionibus; sed eorum exigentibus meritis præfici diligenter curauerint.* Et quamuis ibi loquatur de Episcopatus, tamen idem sentire de paræcijs, patet manifestè ex cap. 18. de quo infra dub. 16. Eadem ratio locum habet in alijs omnibus magni momenti beneficijs. Talia sunt præter Cardinalatum, Episcopatum, Archidiaconatum & Paræciam; Decanatus, Præpositura cum iurisdictione, Canoniciatus affectus onere docendi vel concionandi, aut penitentiariæ. Denique Abbacia, Prioratus, & similia. Ratio est, quia qui omittit digniorem, facit contra fidelitatem, quam Ecclesie ex officio debet, (iuxta illud Matth. 24. *Quis putat, est fidelis seruus & prudens, quem constituit Dominus super familiam suam?*) idque in re graui fidem debitam violare, est peccatum mortiferum, vt suprà c. 32. n. 16. & 17. in simili diximus: ergo qui præsentant, vel eligunt, vel beneficia liberè conferunt, grauius peccant, si digniores præmittant, siue sit Papa, siue Episcopus, siue Princeps secularis: non enim

sunt domini beneficiorum, sed æconomi: vnde tamquam æconomi tenentur rem domini sui, quantum commodè possunt, promouere. Confirmatur, quia in beneficijs est peculiaris ratio, quæ non in alijs. nam totum ferè Ecclesie bonum in fide, moribus, & ritibus sacris, pendet ex bona ministrorum electione: sicut è contrario totum ferè malum ex mala prouisione: atqui nisi quàm maximè idoneos eligere conemur, periculum est ne sæpè parum apti præficiantur; quia tam multa requiruntur, vt non raro qui valde apti videntur, re ipsa parum aptos esse, experientia & successus rerum demonstret: ergo ne in tales impingamus, tenemur in re tanta sub peccato mortali eligere aptissimos. quod non solum verum est de electore & collatore libero; sed etiam de patrono, vt rectè Couarr. suprà, contra Caxarem Lambertinum, qui sine iusta ratione id negat.

Dico Tertio, In ceteris beneficijs, vt in Canonibus, Cappellis, &c. nõ videtur peccatum mortiferum semel vel bis præmittere digniorem, modò conferantur ei, qui verè dignus sit: videtur tamen esse mortiferum si quis id passim faciat, aut si raro curet vt digniores præferantur. Prior pars est Alex. Halensis, & Soti suprà, Gabrielis in 4. d. 15. 7. a. 3. vbi pro eadem citat Antoninum, & alios. Idem docet Angelus suprà, & sentire videtur D. Thom. quodlib. 6. a. 9. licet obscure, citantque illum Angelus & Gabriel. Denique multi recentiores, vt Petr. Nau. l. 2. c. 2. n. 148. Emmanuel Sà, verbo Beneficium, Petrus Arrag. in qu. 63. art. 2. Ratio est, quia quòd semel vel iterum dignior præmittatur in huiusmodi beneficijs, non censetur notabile incommodum, aut notabilis iniuria in Ecclesiam: paucorum enim mediocritas, aliorum virtute facilè compensatur.

Dices, Fit iniuria digniori, qui postponitur; nam ei lege Iustitiæ distributiua debetur. deinde est contra Ecclesie & ipsorum fundatorum intentionem, quorum mens est vt dignissimis conferantur.

Ob hæc argumenta multi DD. tenent esse peccatum mortale, præsertim si dignior sese offerat. Ita Couarr. ad regulam Peccatum, p. 2. §. 7. nu. 4. Caiet. q. 63. art. 2. Salonijs ibidem. in eadem sententia videtur esse D. Antoninus suprà: quia violationem Iustitiæ distributiua putat esse peccatum mortale, & Nauarr. de oratione miscella. 38.

Sed responderi potest ad Primum, Non fieri propriè iniuriam digniori, quia non est ei debitum stricto Iure, sicuti debetur præsentato vel electo: sed solum largo, quod consistit in maiore apertudine & proportionem: hoc autem Ius violare, non est per se peccatum mortiferum, neque violatio Iustitiæ distributiua; semper est peccatum mortiferum, nisi redundet in violationem Iustitiæ commutatiua; vt rectè Sotus ait.

Ad Secundum, Est quidem contra Ecclesie & fundatorum intentionem; sed in re, quæ ad bonum Ecclesie nõ est tanti momenti. Fateor tamen, rationes istas facere illam sententiam valdè probabilem; & ex illis confirmatur altera pars nostræ propositionis: qui enim sæpè hoc faceret, vel non curaret præponere digniores, conferretur grauius peccare contra fidelitatem Ecclesie debitam, eiusque magnum bonum negligere: magni enim interest ad bonum Ecclesie vt diuina officia quàm decentissimè & deuotissimè celebrentur, vt Canon-

Quartò,
Ratione.

64.
Est peccatum
mortale
omittere
digniorem
in maiori-
bus bene-
ficijs.

Conc. Tri-
dent.

65

66

In quibus
non fit pec-
catum
mortale.

Obiectio.

67

Resp.
Non fit
propriè ini-
uria di-
gniori.

Si sæpè fe-
ret, esset
p. m.
68

nonici & alij sacrorum administri doctrina & probitate populo prae luceant. Denique ut spē beneficij obtinendi plurimi ad probitatem vitae & studia literarum incitentur; sunt enim beneficia ex Ecclesijs & fundatorum destinatione non solum stipendia ministeriorum, sed etiam premia virtutum: atqui hic stimulus tollitur, si dignioribus praetermissis, fauore & affectu carnali dispendentur.

Ex his patet, semper esse peccatum, saltem veniale, digniorem & aptiorem praetermittere. si autem id saepe fiat, esse peccatum mortiferum, quod si ex sua institutione habeat ut debeat dari digniori vel per oppositionem, tunc semper est peccatum mortale.

69
Obiiciones
contra se-
cundum
dictum.

Contra secundam propositionem obiicitur Primò, Iura antiqua & noua solum requirunt ut beneficia conferantur dignis, nam Concil. Trident. sess. 7. cap. 3. de reformat. solum requirit, ut etiam beneficia curata dignis conferantur, & citat constitutionem Alexandri III. & Gregorij X. in quibus id ipsum statuitur.

Respond. Concilium hoc solum requirit, non ut collatio sit sine peccato, sed ut non sit irritanda in foro externo, ut patet ex verbis sequentibus, *aliter facta collatio omnino irritetur.* Eodem modo intelligi possunt quidam Canonistae, dum dicunt sufficere ut eligatur idoneus, ut notat Couarruias supra. Quod autem Concilium velit ad praerogias eligi dignissimos, patet sess. 24. cap. 18. de reformatione.

Obiicitur Secundò, Iuxta antiquos Canones non solent beneficia conferri nisi presbyteris & Clericis eiusdem Ecclesiae, ut patet ex cap. Nullus, & cap. Obiitum. d. 61. ergo non sunt quarendi dignissimi.

Respond. Idcirco hoc solet fieri, & in multis locis adhuc seruatur, quia plerumque hi solent esse vtiliores & fideliores suae Ecclesiae quam extranei; magis enim ei afficiuntur, magisque omnia norunt, cum sint in ea educati: firmiter quoque resident.

Obiicitur Tertio, Apost. ad Tim. 3. & ad Titum 1. enumerans conditiones Episcopi, solum requirit ut sit sobrius, pudicus, doctor, hospitabilis, irreprensibilis, &c. non autem requirit ut sit ceteris omnibus dignior.

70 Respond. Tot conditiones requirit Apost. ut rarissimi sint qui eas omnes habeant. vnde etiam qui dignissimus visus fuerit, vix implebit Apostoli formulam.

Minus idoneus potest se offerre.

Quarto, Si collator teneretur conferre digniori: ergo is qui se putat minus dignum, non poterit se offerre, nec acceptare collationem; quia aliqui consentiret peccato alterius: petere enim aliquid sibi praestari, quod alter non potest sine peccato praestare, est peccatum. similiter in illud consentire.

Respond. negando conseq. Etsi enim alius videatur aptior, potest tamen iudicium totum relinquere electori vel collatori. cuius est vtriusque merita & dotes examinare. hoc enim iudicium non est eius cui fit collatio, sed eius qui confert aut eligit: vnde bona fide potes te illi offerre, non quidem desiderando & petendo absolute ut tibi conferat, etiam si alterum iudicet fore vtiliorem; (hoc enim peccatum esset) sed sub conditione, si bona fide iudicaueris te non minus vtile fore &

quamuis tu putes alterum esse magis idoneum, potes tamen tecum statuere diligentia compensare quantum aliis dotibus videris superari. Quod si certo existimes collatorem non iudicio sed fauore te praetulisse, hoc tibi non imputabitur, si hoc neque petisti, neque animo desiderasti, sed bona fide sollicitasti, vel non sollicitanti tibi est oblatum.

DYBITATIO XV.

Vtrum is, qui sibi vel alteri minus digno procurat beneficium, omisso digniore, teneatur digniori aliquid restituere.

Paludanus in 4. dub. 15. q. 2. ar. 2. & Caietanus 71 q. 62. ar. 2. dub. 3. affirmant. ratio est, quia beneficium illud secundum Iustitiam distributiuam debitum est digniori. addit tamen Caietanus, eum non teneri qui sibi procurat, non intendens impedire digniorem: secus vero de eo, qui ita procurat sibi, ut non curet de impedimento dignioris.

72
Respond. & Dico Primò, Probabilius est talem beneficiarium non teneri ad restitutionem, modo sit verè idoneus, & beneficium non fuerit per oppositionem conferendum. est sententia Scoti & Richardi in 4. d. 15. ut fatetur Caietanus. Idem tenet Adrianus in 4. q. Quia iam determinatum. Sotus lib. 4. qu. 6. ar. 3. ad 6. Couar. ad regul. Peccatum. p. 2. §. 7. nu. 7. Nauar. c. 17. num. 72. & multi alij. Probatur, quia neque Ecclesiae, neque digniori tenetur: ergo non tenetur. Non digniori, quia ille non habet Ius strictum ad illud beneficium; sed largum dumtaxat, consistens solum in maiori aptitudine, ut ante dictum est: vnde non fit ei proprie dicta iniuria.

73
Dices, Si distributor ex bonis communibus mihi debeat centum, & non det nisi quinquaginta, tenetur ad restitutionem quinquaginta; quia in illis violauit Iustitiam commutatiuam, ut colligitur ex D. Thoma q. 62. ar. 1. ad 3. ergo cum beneficia sint bona communia debita dignioribus, & ego sim dignior, si mihi non contulerit, tenebitur ad restitutionem. Hoc argumento potissimum commoti sunt Paludanus & Caietanus.

74
Resp. Hoc tantum esse verum in communibus, quae praecipue ideo data sunt communitati, ut pro dignitate cuiusque, vel inopia, vel eruditione, vel meritis distribuantur; ut rectè Sotus & Couar. respondent: at beneficia non sunt talia bona communia; non enim sunt principaliter premia meritum & dignitatis cuiusque, ut Paludanus & Caietanus velle videntur; sed stipendia ministeriorum Ecclesiae: quia potissimum & ferè ob vnicam hanc causam sunt instituta, ut sint stipendia eorum, qui Ecclesiae deseruiunt: vnde dignissimi eligendi, non quod ipsis haec proprie sint debita, sed quia Ecclesiae debitum est, ut quam optimi ministri, qui pro illis quasi stipendijs haberi commodè possunt, adfiscantur. Itaque si qua esset obligatio restitutionis, ea esset erga Ecclesiam, non erga digniorem praetermissum.

74
Sed quod neque Ecclesiae obligentur restituere, non obligari Ecclesiae. probatur; quia Ecclesia non intendit collatores & patronos sub onere restitutionis obligare ad procurandum semper maius bonum, & digniores ministros; modo procurent eos, qui verè sint digni